Enllaços

Ens cedix la terra **per a que** la treballem. 1r cedir, 2n treballar
Ens cedix la terra **perquè** la treballem. 1r treballar, 2n cedir

què: quina cosa (quin fet, quin motiu, quina raó)
{a, de, en, amb, per}+el qual, la qual, els quals, les quals

{a, de, en, amb}+que
Ha d'habituar-se **{a/Ø} que** no li ho facen tot.
Estic content **Ø que** hages vingut.
Ha insistit molt **{en/Ø}** que anem.
Es conforma **{amb/Ø}** que li donem aigua

Oracions relatives
El tren **a què** ens referim no eixirà.
El tren **al qual** ens referim no eixirà.
Els senyors **de què** t'he parlat són bons.
Els senyors **de qui** t'he parlat són bons.
Els senyors **dels quals** t'he parlat són bons.
L'equip **contra el qual** hem jugat és bo.
La empresa **sobre la qual** escriureu és Delíria.

Pronoms febles

Els tres escalons en els OD:

1 Si vols guerra, tindràs guerra. (nom no determinat)
en tindràs.

2. Busca la granera i porta la granera. (nom determinat)
i porta-**la**.

3. S'ha cansat, però no vol dir que s'ha cansat. (Oració)
però no vol dir-**ho**.

He picat el gel amb la maça i **l'**he trencat. (el gel)
i **l'**he trenc**ada**. (la maça)

A les xiques, volem regalar-**los** llibres.

es	et	em	li	el	en	hi	ho
	vos	ens	els	la			
				els			
				les			

Ja tinc els llibres del teu amic. **Li'ls** donaré demà.
Me'n vaig; **me'n** vinc; **me'n** puge; **me'n** baixe...
HI: allí, per allí, amb ell-ella-ells-elles, amb això, així...

Flexió nominal

mare	mares
rosa	roses
camí	camins
home	hòmens/homes
temps	temps
casc	cascs/cascos
pis	pisos
cabàs	cabassos
calaix	calaixos
despatx	despatxos
bateig	batejos/bateigs

bonic	bonica	bonics	boniques
amic	amiga	amics	amigues
petit	petita	petits	petites
pelut	peluda	peluts	peludes
oblic	obliqua	oblics	obliqües
feliç	feliç	feliços	felices
pobre	pobra	pobres	pobres
amable		amables	

Flexió verbal

cante/o	servixc/servisc	valc
cantat	servit	valgut

bec	bega	beguera	begut
dic	diga	diguera	dit
puc	puga	p**o**guera	p**o**gut
vullc/vull	vullga	v**o**lguera	v**o**lgut

begut, sigut, caigut, aparegut, naixcut/nascut
aprés, confós, inclòs
dit, dut, tret, mort, tort/torçut, resolt, cuit i cogut
obert, omplit/omplert
vist, respost, rist/rigut

bevia	coïa	queia
escrivia	plaïa	reia
		feia
		duia

Auxiliar de memòria sobre qüestions gramaticals

Quatre categories sintàctiques

Noms: representen classes d'entitats.
els noms propis representen entitats.

Adjectius: representen característiques de les entitats.

Verbs: representen canvis o permanències de les entitats.

Enllaços: representen relacions entre entitats o entre fets.

Funcions dels noms

Subjecte (1), OD (3), subordinar-se a través d'un enllaç (2 i 4):
La **taula** de **fusta** ocupa **espai** en el **menjador**.
1 2 3 4

Funcions dels adjectius

qualificació restrictiva (Porta'm el got **roig**.)
actualització quantitativa (Tinc **tres** llibres. M'han posat **poca** faena.)
actualització determinativa (**Aquella** dona corre.)
circumstancial (Maria conduïx **ràpid**. Passejàvem **alegrement**.)
qualificació atributiva (Passegem pel bosc.)
intensificació de paraules que no són noms (Tinc **uns** quatre-cents llibres. Peret està **ben** pagat amb Marieta. Treballa **molt**.)

La relació sintàctica més bàsica és la relació de **subordinació**:
· un element fa de nucli i un altre fa de modificador.
· la construcció resultant té la categoria del nucli.

taula+bonica → [taula bonica]$_{N\ qualifica}$
la+taula bonica → [la taula bonica]$_{N\ actualitza}$
Peret+corre→ [Peret corre]$_{N\ predicat\ =\ Oració}$
molt+content → [molt content]$_{A\ intensifica}$

Operacions mentals per a construir oracions

No sabem l'ordre mental de la construcció d'oracions. L'ordre lògic és:
1. Triar un nom
gos
2. Qualificar-lo (opcional i repetible)
gos gran
3. Actualitzar-lo: subjecte ben format
aquell gos gran
4. Subordinar-hi un verb en un temps:
representa un fet, ja és una oració
Aquell gos gran mira.
5. Afegir l'OD, si és possible i convé.
Aquell gos gran mira uns paradalets.
6. Afegir circumstancials si convé.
Aquell gos gran mira uns paradalets des de la finestra.
7. Afegir atributius si convé.
Aquell gos gran mira uns paradalets des de la finestra nervios.

La determinació

Determinem un nom quan pensem que el receptor ja coneix eixa entitat. Les paraules que determinen més importants són:

el, este, eixe, aquell

i flexió (el-la-els-les) i variants (aquest, aquell)

L'actualització de *altre*

Porta'm { un / algun / qualsevol / l' } altre llibre.

Tot altre llibre serà rebutjat.
No em portes cap altre llibre.
Ja està ací {altra/una altra} vegada.

Ø: quantitatiu defectiu

Comunica o aporta vaguetat màxima:

Té Ø raons. ≠ Té unes raons.
Té Ø altres raons. ≠ Té unes altres raons.
Portarem Ø llibres a la biblioteca.
Portarem uns llibres a la biblioteca.

Puntuació forta

Una oració completa (sense elisions) té **un verb principal** no-més. Un verb és principal si no apareix marcat com a subordinat, que és quan:
· apareix en una forma no personal (infinitiu, gerundi, participi):
M'agrada caminar. M'estic esforçant molt.
· apareix per darrere d'enllaços:
Marieta vol **que** cantes. Estic molt content **de** vore't.

Entre dos verbs principals (entre dos oracions), poseem puntuació forta: **punt, punt i coma, dos punts**.
Peret **canta**. Marieta **balla**.

Les paraules que coordinen (**i, o, però**) equivalen a punts:
Peret **canta** i Marieta **balla**.

Quan coordinem més de dos oracions, és normal explicitar l'enllaç només entre les dos últimes oracions. La coma entre les primeres oracions equivalent a un enllaç coordinant (que equivalent a un punt):
Peret **canta**, Marieta **balla** i jo **toque** la guitarra.